



*Utilization of Seasonal
Flowers in Common
Health Problems*



**အလှလည်းဆင်
အသုံးတွင်
ဆေးဖက်ဝင်တဲ့
ပန်းဆယ်နှစ်မျိုး**



**သုတေသနနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး
တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန
ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန**



**15th Myanmar Military Medical Conference
2007**

**Utilization of Seasonal Flowers in
Common Health Problems**



**Wut Yee Swe, Win Htein Kyaw, Wai Win, Tin Tin Aye,
Win Myint, Aung Myat Kyaw and Tin Nyunt
Department of Traditional Medicine
Ministry of Health**

(6-2-2007) to (9-2-2007)

Utilization of seasonal flowers in common health problems

(အလှလည်းဆင် အသုံးတွင် ဆေးဖက်ဝင်တဲ့ပန်းဆယ့်နှစ်မျိုး)

Wut Yee Swe, Win Htein Kyaw, Wai Win, Tin Tin Aye,

Win Myint, Aung Myat Kyaw and Tin Nyunt

Department of Traditional Medicine

Ministry of Health

Introduction

Myanmar enjoys a tropical climate with three distinct seasons divided into 4 months in each season , twelve months in a year. Myanmar people had characterized those twelve months by matching respective flowers so that everyone can know a specific month by notifying the related flower. Thus Myanmar poem; “ရာသီမသိ ဝန်းနှင့်ညို ”is likely a Myanmar natural theory. This indication is an application of flower by Myanmar people.

In Myanmar culture and tradition, flowers are usually important and valuable specimens with regard to Buddhism. These flowers are essential items in the life style of Myanmar people in relating with belief of Buddha religion.

Actually flowers are not only important in the role of above mentioned applications but also great valuable items in Myanmar traditional medicine system. We thought that most people have not known yet very well about the uses of flowers in medicine and therefore we attempted to compile the utilization of seasonal flowers in common health problems.

Objectives

To document the medicinal uses of Myanmar seasonal flowers to be utilized in common health problems.

Compilation of data on medicinal uses of flowers

Literature reviews, studies on the practical uses in the traditional medicine formulations and personal communication with experienced traditional medicinal practitioners are conducted to collect the utilization pattern of flowers in Myanmar traditional medicine system. Botanical names of resource plants are recorded from a well known plant identification reference book by U San Khin and U Tha Myat (1970-1972).

Flowers are collected from various regions of Myanmar such as Yangon , Mandalay, Kyauk-Pa-daung , Popa, Kyauk-se and Nay Pyi Taw. Specimens are collected to take photograph at the respective flowering periods. In this way, the utilization of Myanmar seasonal flowers could have been documented.

Documentation of Myanmar Seasonal Flowers

(တန်ခူးလ)

ကံ့ကော်ပန်း (Gant gaw)

(APRIL)



Botanical name of plant	<i>Mesua ferrea</i>
Source of collection	Yangon
Part used	Stamen, Flower
Odour	Pleasant
Taste	Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Insomnia, thirst, urinary disorders, vomiting , bilious diseases , diarrhea and dysentery.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF 8, 14, 15,16,17, 34, 35A, 35B, 36, 43,44

တိုင်းရင်းဆေးကုဌာနသုံးဆေးများဖြစ်သော သွေးဒူလာဆေး၊ ဒေဝဩစဆေး၊ သည်းခြေဆေး၊ အပူငြိမ်း သွေးဆေး၊ သွေးဆေးနီ၊ သူငယ်နာမုတ်လေးစင်းဆေး၊ ဇာတိလဝဂ်ဆေး(က)၊ ဇာတိလဝဂ်ဆေး(ခ)၊ သောမိဿရ ရောဟိတဆေး၊ အကင်းဆယ်ပါးဆေး၊ ကတိုးလိမ်းဆေး များဖော်စပ်ရာတွင်ပါဝင်သည်။

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

အိပ်မပျော်ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်း၊ ဆီးရောဂါများ၊ အော့အန်ခြင်း၊ သည်းခြေဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဝမ်းလျှော့ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါများကို ကုသရာတွင်အသုံးပြုသည်။

(ကဆွန်လ)

ခံကားပန်း (Za gar)

(MAY)



Botanical name of plant	<i>Michelia champaca</i>
Source of collection	Kyauk pa daung
Part used	Flower
Odour	Pleasant
Taste	Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Aphrodisiac, itching, ulcers and bilious diseases.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF by Traditional Medical Practitioners (သမားကိုင်ဆေး)

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

ကာမအားတိုးဆေးတွင်ထည့်သွင်းဖော်စပ်သကဲ့သို့ ယားယံခြင်း၊ အနာပေါက်ခြင်း၊ သည်းခြေဖောက်ပြန်သောရောဂါများကို ကုသရာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(နယူနိုလ)

ခံပယ်ပန်း (Za bai)

(JUNE)



Botanical name of plant

Jasminum arborescens Roxb.

Source of collection

Yangon, Pa thein

Part used

Flower

Odour

Pleasant and aromatic

Taste

Cool, sweet, bitter and astringent

Traditional therapeutic uses

Giddiness , anemia, insomnia, thirst, and fatigue.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF 15, 20

တိုင်းရင်းဆေးကုဌာနသုံးဆေးများဖြစ်သော သည်းခြေဆေး၊ မဟာကလျာဏီများ ဖော်စပ်ရာတွင် ပါဝင်သည်။

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

ခေါင်းမူးခြင်း၊ သွေးအားနည်းခြင်း၊ အိပ်မပျော်ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်း၊ မောပန်းခြင်း စသောရောဂါများကုသရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(ဝါဆိုလ)

မြတ်လေးပန်း (Myat lay)

(JULY)



Botanical name of plant

Jasminum grandiflorum

Source of collection

Nay Pyi Taw ,Yangon

Part used

Flower

Odour

Pleasant and aromatic

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Aphrodisiac, otorrhea , fevers, dizziness, heart burn , eye disorders and bilious diseases.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF 14, 15, 20

တိုင်းရင်းဆေးကုဌာနသုံးဆေးများဖြစ်သော ဒေဝဩဿဆေး၊ သည်းခြေဆေး၊ မဟာကလျာဏီများ ဖော်စပ်ရာတွင် ပါဝင်သည်။

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

ကာမအားတိုးဆေး၊ နားပြည်ယိုခြင်း၊ အဖျား၊မူးဝေခြင်း၊ နှလုံးပူလောင်ခြင်း၊ မျက်စိရောဂါများ၊ သည်းခြေဖောက်ပြန်သောရောဂါများကုသရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(ဝါခေါင်လ)

ခတ္တာပန်း (Khat ta)

(AUGUST)



Botanical name of plant

Crinum amoenum

Source of collection

Mandalay, Pyin oo lwin

Part used

Flower, Bulb

Odour

Not characteristic

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Asthma, dysuria , renal stone , lithiasis and fatigue.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF 32

တိုင်းရင်းဆေးကုဌာနသုံးဆေးဖြစ်သော နန်းတွင်းလျှာပွတ်ဆေး ဖော်စပ်ရာတွင် ပါဝင်သည်။

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

ရင်ကျပ်၊ ပန်းနာ၊ ဆီးသွားခက်ခဲခြင်း၊ ဆီးကျောက်တည်ခြင်း၊ အမူး၊ အမောရောဂါများကုသရာတွင် ထည့်သွင်း အသုံးပြုသည်။

(ဇော်သလင်းလ)

ရင်းမာပန်း (Yin mar)

(SEPTEMBER)



Botanical name of plant

Chukrasia tabularis A. Juss

Source of collection

Mandalay, Mon ywa, Sagaing

Part used

Flower

Odour

Characteristic

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Diarrhea , dizziness, giddiness, loss of appetite, skin diseases.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

Single use (တစ်ပင်ချင်းသုံးဆေးနည်း)

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

ဝမ်းလျှော၊ ဝမ်းပျက်၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ ခံတွင်းပျက်ခြင်း၊ အရေပြားရောဂါများ ကုသရာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(သီတင်းကျွတ်လ)

ကြာပန်း (Kyar)

(OCTOBER)



Botanical name of plant

Nelumbium speciosum Willd

Source of collection

Yangon, Patheingyi, Hinthata

Part used

Stamen, Stigma, Flower

Odour

Pleasant

Taste

Cool, sweet, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Dysentery, haematemesis, thirstiness, heart diseases, eye-diseases, fatigue, insomnia and diarrhoea.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF 15,17, 20, 36

တိုင်းရင်းဆေးကုဌာနသုံးဆေးဖြစ်သော သည်းခြေဆေး၊ သွေးဆေးနီ၊မဟာကလျာဏီသွေးဆေး၊ သောမိဿရရောဟိတဆေးများ ဖော်စပ်ရာတွင် ပါဝင်သည်။

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

ဝမ်းကိုက်၊သွေးလျှံသွေးအန်၊ချောင်းဆိုးသွေးပါ၊ရေငတ်ခြင်း၊ နှလုံးရောဂါများ၊ မျက်စိရောဂါများ၊ မောပန်းခြင်း၊ အိပ်မပျော်ခြင်း၊ ဝမ်းပျက် ဝမ်းလျှောရောဂါများကုသရာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(တန်ဆောင်မှုန်းလ)

ခဲဝန်း (Kha wei)

(NOVEMBER)



Botanical name of plant

Luffa acutangula Roxb

Source of collection

Nay Pyi Taw, Kyauk pa daung

Part used

Flower

Odour

Not characteristic

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Anorexia, loss of appetite.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

Single use (တစ်ပင်ချင်းသုံးဆေးနည်း)

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

အစားပျက်ခြင်း၊ ခံတွင်းပျက်ခြင်းကုသရာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(နတ်တော်လ)

သဇင်ပန်း (Tha zin)

(DECEMBER)



Botanical name of plant

Bulbothyllum sp.

Source of collection

Yangon, Sittway

Part used

Flower, Bulb

Odour

Characteristic and pleasant

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Heart burn , diarrhea and fatigue.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF 15

တိုင်းရင်းဆေးကုဌာနသုံးဆေးဖြစ်သော သည်းခြေဆေး ဖော်စပ်ရာတွင်ပါဝင်သည်။

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

နှလုံးပူလောင်ခြင်း၊ ဝမ်းလျှောဝမ်းပျက်ခြင်း၊ မောပန်းခြင်းများကုသရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြု
သည်။

(မြေသို့လ)

ခွာညိုပန်း (Khwar nyo)

(JANUARY)



Botanical name of plant

Clematis smilacifolia)

Source of collection

Mandalay, Pyin oo lwin

Part used

Flower

Odour

Characteristic

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Tumors, fevers, vomiting and heart diseases.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF by Traditional Medical Practitioners (သမားကိုင်ဆေး)

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

အကျိတ်အဖု၊ အဖျား၊ အော့အန်ခြင်း၊ နှလုံးရောဂါများကုသရာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(တပို့တွဲလ)

ပေါက်ပန်း (Pauk)

(FEBRUARY)



Botanical name of plant

Butea frondosa Roxb

Source of collection

Nyaung don, Kyauk se

Part used

Flower

Odour

Not characteristic

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Disuria, haematuria , diabetes , liver diseases and bone dislocation

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF by Traditional Medical Practitioners

(ဆီးဆေး၊ အသည်းဆေး၊ အရိုးကျိုးဆက်ဆေး)

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

ဆီးသွားခက်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးသွေးပါ၊ ဆီးချို၊ အသည်းရောဂါများ ၊ အရိုးရောဂါများကုသရာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။

(တပေါင်းလ)

သရဖီဝန်း (Tha ra phi)

(MARCH)



Botanical name of plant

Calophyllum amoenum

Source of collection

Sagaing , Shwe bo

Part used

Flower

Odour

Pleasant and characteristic

Taste

Cool, rich and astringent

Traditional therapeutic uses

Rheumatoid arthritis, head ache and burning sensation.

Medicinal ingredients in Traditional Medicine Formulary

TMF by Traditional Medical Practitioners (သမားကိုင်းဆေး)

တိုင်းရင်းဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံ

အဆစ်အမျက်ရောင်ကိုက်၊ ခေါင်းကိုက်၊ အပူလွန်ရောဂါများ ကုသရာတွင်ထည့်သွင်း အသုံးပြု

သည်။

Conclusion & recommendation

From this compilation programme, medicinal uses of flowers which are obtainable seasonally were already documented in ancient Myanmar traditional medicine literatures. Practical uses, nowadays, are commonly used traditional medicine for well-being so called Thway-say, usually prescribed as blood tonic and blood purifier.

It is recommended that seasonal flowers should be collected at the time of flowering and should be stored for family uses and manufacturing purposes.

It is also suggested to do scientific research works on Myanmar seasonal flowers while the AROMA therapy is becoming popular in the world by the application of aromatic flowers.

We expected that our tremendous efforts lead to a noble documentation in honour of Myanmar cultural and traditional heritage. On the other hand this document would be beneficial for Myanmar people.

Acknowledgement

Authors would like to mention their gratitude to members of Traditional Medical Council and helpful Traditional Medicine practitioners of Mandalay, Yangon Kyauk-pa-daung and Kyauk-se for their valuable contributions to achieve this documentation. Thanks are also due to photo Aung San Win for taking colourful photographs.

References

1. စံလှ (၁၉၆၀) ၊ နာနာနယအာဟာရစွယ်စုံကျမ်း
2. အနောမဒဿီဆရာတော် (၁၉၆၃)၊ ဘေသဇ္ဇမဇ္ဈိယာဆေးကျမ်း (အတွဲ ၁ ၊ ၂)
3. မြတ်ထွန်း၊ စိုးတင့် (၁၉၇၀) ၊ ခွေးဆောင်ကုထုံး ခေါ် သမားစဉ်ကုထုံးကျမ်း
4. အရှင်နဂသေဇာဘိဝံသ (၁၉၇၁)၊ လက်စွဲဆေးအဘိဓာန်
5. အရှင်နဂသေဇာဘိဝံသ (၁၉၇၁)၊ အခြေပြုဆေးအဘိဓာန်
6. U San Khin and U Tha Myat (1970-1972); A Dictionary of Medicinal Plants in Eleven Languages
7. အရှင်နဂသေဇာဘိဝံသ (၁၉၇၂) ၊ ပုံပြဆေးအဘိဓာန် (အတွဲ ၁ မှ ၄ အထိ)
8. လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကော်ပိုရေးရှင်း (၁၉၈၀)၊ မြန်မာ့ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ(၁၉၈၀)၊
9. တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန၊ လက်တွေ့အသုံးချဆေးဖက်အပင်များ (၂၀၀၀ - ၂၀၀၆)၊ (အတွဲ ၁ မှ ၉ အထိ)